

Nro. 9. és 10.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden October 16-dik napján, 1810-ik
esztendőben.

Graetzből így írnak.

Császárné ő Felsége Oktober' első napján méltoztatott az itt lévő minden Előljárókat maga' eleibe *botsátani* audientziára: Császár ő Felsége pedig, részszerént némelyeknek magános audientziára való botsátásával, részszerént az itt lévő közönséges épületeknek és institutumoknak megnézegetésekkel töltötte idejét.

Oktober 8-dikán a' theátrumra énekes játék-
nak nézésére mentek ő Felségek, 's azután egy
társaságot, mellyet a' Tartomány' Kapitánya
Gróf *Attems Ferdinánd* gyűjtött össze, tiszte-
tek-meg jelenlétekkel, melynek alkalmatosságá-
val az aszszonyságokat és gavalérokat, kiknek
még addig nem volt az a' szerentséjek, hogy a'

magok tiszteleteket ő Felségek eránt audentziára való botsattatás' alkalmatossággával megtehették volna, magoknak bémútattatni méltóztattak.

Oktober 3-dikán Koronaörökösünk ő Császári Hertzegsége is ideérkezvén, Felséges Asszonyunk ő Császári Hertzegségével a' Rendek' theatromába menni méltóztatott, a' hol nagy örvendezéssel fogadtatott és kísértetett.

Ugyan e' hónap' 4-dikén nagy pompával ineplették itt a' Császár ő Felsége ditsősséges nevé napját. Nemtsak a' belső városi és a' külső városi, hanem a' körül lévő vidéki házak is gazdagon meg voltak világosittatva; a' közel lévő halmokon és a' távol lévő hegyeken öröm-tüzek égtek; sok helyeken Török és egyébféle muzsikák zengettek az utzákon, mellyek véghetetlen sokságú még a' falukról is rakássával bégyülekezett örvendező néptől borittattak-el. A' Felséges Udvar is kegyes megalázódással megjárni is megnézegetni méltóztatott ezen külömbkülömbféle világosításokat. A' Generálisok lóháton, az uraságok pedig hintóban kísérték, a' nép pedig örvendező kiáltozás által áldotta és tisztelte ő Felségéket.

Nápoly városából így írt egy utazó Sept. 19-kén: — “

„Nékem is szerentsém vala mostanában a' Vezúvius hegyének szép de rettenetes természeti játékát szemlélni, minekutánna itt léteimtől fogva arra az ő tsendes állapotjában két versben felmentem, 's őtet figyelmetes szemekkel megvisgáltam volna. Nintsen a' természetnek felségesebb játéka egy ilyen tűzokádásnál. September 8-kátoltegyva éjjelenként igen keveset aluttam,

minthogy az éjjeli idők szoktak itt ilyenkor leg több dolgot adni a' figyelmetességnek. A' hegy September' 8-kán rettentő módon füstölgeni kezd- vén, a' Nápolyi lakosok, kik ezen Vulkánusnak természetét már jól esméri, mingyár mondot- ták, hogy ezen nagy füstnek tüzokadás leszen a' következése. Sept. 9-dikén és 10-dikén rettentő fekete felhő borította a' hegy' tetejét, a' mely- ből szakadatlanúl tsavargott kifelé a' láng, a' melly éjszakának idején aranyhoz hasonló vilá- gosságott adott a' felhő' alsó részének. Azt a' nagy világosságot, mellyet a' hegy' tetejéből ki- rontó láng okozott, meg lehet itélni abból, hogy Nápoly városában, a' melly 3 órányira van a' Vezúviustól, éjfélkor az apró betüvel való nyom- tatást is széltiben olvashattuk. Éjjel nappal 26 grádusnyi hévség uralkodott, a' melly a' levegőt eltöltő electrica matéria által okoztatott, melly az ember' testét lankadtá és tunyává tette. Gyak- ran már az első három napok alatt olyan irtóz- tató bögés és zúgas hallatott a' hegynek belső ré- szeiből, mintha valóságos ágyukkal lövöldöztek vólna. Sőt némelykor az ágyúdurrogást is feljül haladta. Leg nagyobb volt ez a' föld alatt való durrogás Sept. 11-dikére viradó éjjel, a' melly után nap-feljövével a' tüzmoslák a' hegy' szá- jának három alacsonyabb völgyein kifolyni kezdett. Az egyik folyó napkeletre a' Vézúv és Somma között lévő völgynek vette útját, a' hol megakadott, és a' hol semmi kárt nem tett, mint- hogy ez a' völgy nem mivelletik. A' másik és harmadik folyók észak és napnyúgot felé foly- tak-le, hanem ezek is megakadtak előbb, hogy- sem mivellet vidékre értek vólna, minthogy már

éjfél tájban megszűnt volt a' tüzmoslák a' hegy' szájából folyni. Ezen idő alatt és még 12-dikén is véghetetlen sokságú hamvat és tüzkövet hányt-ki a' hegy, a' melly kövek éjtzakának idején rakrétákhoz hasonlítottak. A' hamú néhány mértföldnyire elterjedett, és még Nápoly városában is néhány tzolnyira befedezte a' földet. Sept. 13-kán réggel ismét hozzá fogott a' hegy a' tüznek, hamunak, és tüzesköveknek kihányásához, a' melly most még irtóztatóbb volt, mint először. Leirahatatlan dörgés és zúgás által adott előre jelt félőlle. A' *lavának*, vagy tüzmosláknek három ágai között különkülön mindenik szélesebb volt, mint Béts mellett a' Duna vize. Az egyik ága *Resina* és *Portici* felé folyt előbb, de nem soka eltérvén Torre-del-Grecót fenyegette. Hogy ez a' *láva* a' völgyben a' szónak tulajdon értelmé szerint *folyna*, nem lehet mondani: hanem inkább csak a' hátsó részek taszítják az első részeket előfelé. A' három nevezett helységekből a' lakosok mind elfutottak volt: és kétség kívül ezen helységek mind is oda lettek volna, ha a' láva estvéli 9 órakor a' hegyből folyni ismét meg nem szűnt volna. Resinától egy fertály orányi távolságra, a' hol megakadott a' láva, 24 lábnyira teszik annak mélységét. September 15-dikén és 17-dikén én magam is kimentem Resinába, Porticibe, és Torre-del-Grecóba; 's a' lávához 15 vagy 20 lépésnyire közelítettem: hanem a' belőle kijövő hevséget és bűdöskőszagot csaknem elszanvedhetetlennek lenni találtam; nagy főfőjást kaptam tőle. A' láva még ma is füstöl, 's mint a' lakosok mondják még néhány hetekig fog füstölni. Valami 1000 hóld megmivelt földet

's egyebek között 200 hóld szőlőkertet is elborított a' láva, a' hol a' szép vereslő gerezdek már megérve várták a' szüretelőket. Itt a' Vézúv' töviben terem a' *Lacrima Christi* név alatt esméretes híres bor is. Már néhány napoktól fogva ismét felkezdettek néhány újságonkapó vakmerőbátor emberek mászkálni a' hegyre, hanem elégett tsizmával és sebes lábtalpal jöttek vissza, minthogy sok helyeken heves hamuban kellett általmenniek. A' Nápolyi lakosok már most remélik, hogy néhány esztendőig ismét tsendeszen fogja magát viselni az ő nyughatatlan szomszédjok. Sokak közzülök megilletődés nélkül nézték a' rettentő tüzet.

Magyar Ország.

*Tekint. Wesprém Vármegyéből, Nagy-Szöllős-
ből, Sz. Mihály Havának 20-ik napján, 1810.* E' folyó hónapnak első napjaiban vólt serentséje Tek. N. Weszprém Vármegyének is *Rajner* Cs. K. Fő Herczegnek maga kebelében való tiszteletére. Előre hir adatván ide leendő jöveteléről, minden rendelések megtétettek illendő módon leendő elfogadására, az utak meg igazittattak egészen a' nagy Somlyó tetejéig, és onnantúl a' Vármegye széléig. — Az Eö Csász. Klr. Fő Herczégsege eleibe küldetett Urak, a' Vármegye szélére mentén, ezt a' Fels. Vendéget illendő módon fogadták, Pápára bé vezették, az ott lévő várba bé szállították, ottan ebéd után minden ritkaságokat, nagyobb épületeket, templomokat Eö Cs. K. F. Herczégének megmutattak. — Tapolczafőre ki rándulván a' Tapolcza nevű böv forrást, mellyből egy egész folyó támad, meg nevégette.

— September 5-ikén, N. Szöllösbe bé jöven, és a' Plebánia haz előtt hintajából ki szálván egy kolbászkotsira últ, a' Nagy Somlyóhegyre felment, annak tetején mindent szorgalmatossan meg nézegetett; nevezetessen a' Somlyai régi várnak minden szegét lyukát megjárta, megnézte azt a' cisternát is, avagy vízfogókat, melly a' vár udvarában, még most is egész épségben van, 's elegendő vizzel bővölködik, és a' mellyből a' hegytetőn lévő szőlőkben dolgozó munkások innia szoktak. — Ezen várnak eredetéről, építőiről, birtokosairól szorgalmatossan tudakozódott Eö Cs. K. F. Herczegsége, de más feleletet adni nem lehetett, hanem hogy *Csóron György Fő Magyar Nemes Urtól* a' 14-ik század vége felé építettett, ő rólla a' fő Nemes Bakács Familiára szállott, ennek jussán birta azt Bakács Kardinál is.

Innen a' Monyorókereki Gróf Erdödy Familia birtokába ment által Eö Cs. K. F. Herczegsége, mellynek mostani birtokosa Gróf *Erdödy Károly* Eö Excellentiája. — Innen a' tsudálatos Gőz lyuknak visgalására, melly észak és napnyugot közt a' hegy oldalban lévő üredékből áll, mellynek az a' tulajdonsága van, hogy ha esső készül lenni, két három nappal előbb gőzölög, mint a' füstel megtölt kéményből a' füst, úgy a' ködhöz hasonló sűrű gőz hempelyeg ki belőle mind addig mig az esső tart, innen a' környűl lévő lakosok mint egy kalendárium helyett élnek vele, arra vigyázzván, ha gőzölög e' a' Somlyó; ha gőzöl, bizonyossan tudják, hogy esső következik. Az idén keveset gőzölt, de kevés essőnk is volt, sokat gőzölgött tavaly, vólt is annyi essőnk, hogy gabonáinknak egy harmad része el

rodthatt, és többnire dohos életből sült kenyéren tengödtünk.

Ezek után a' hegy teteje felé indúlt Eö Cs. K. F. Herczége, melly nem az egyenesen meredek, hanem más alkalmasabb, kerülőbb ugyan, de lassan emelkedő úton vezetett fel. A' hegy tetőre fel érvén, a' környéken lévő vidékeket szorgalmatossan megnézegette, a' távol eső tárgyakat nézőtsön, vagy perspectiván vizsgálta, azokról szorossan értekezett, úgymint Badatson, Sz. György, Haláp, és Nagy Vázsonyi bakonban lévő Kap hegyeiről s. a. t. megnézegette némely nemeit a' hegy tetőn lévő plántáknak és fűveknek is, de azokban semmi különöst nem talált. — Szemügyre vette több ízben is a' Somlón lévő feketés darab köveket is, ha vagyon e' valamely különös tulajdonságok; mást azoknak tulajdonságokról mondani nem lehetett, hanem hogy vassal bővesek, a' mint *Kietaibel Pál* Pesti orvos Doktor és Professor Úr állittya, a' ki is 10 esztendővel ennekelőtte vizsgálódás végett a' Somlót meglátogatta. Parantsolt is Eö Kir. Fő Herczége néhány darabokat öszve szedetni, 's papirosba takarván azokat magával elvitte.

A' hegytetőről lejövén, a' vár előtt lévő térségen egy rendes levélszin volt készítve, melly alatt, mintegy 11 óra tájban rövid kis fölöstökömmel meg vendégeltetett a' több úri késerőivel együtt, melly sültekből, 's több nemű gyümöltsből állott. — Sok úri rangon és köz renden lévő személyek öszve sereglettek a' levél szin körül Eö Fő Herczége tiszteletére, kiket nyájassan és maga nagy alábotsátkozásával fogadott. — Különössen megtettzettek Eö Cs. K. F. Herczeg-

ségének néhány tsinossan felöltözött ferfi és leány gyermekek, kik kosaraikban szőlőt, és más nemű gyümölcsöket tartottak, 's azokkal Eö Fő Herczégének udvaroltak, kiket is megajándékozni méltóztatott. — Az asztal felett több kérdéseket tett Eö Fő Herczége, nevezetessen a' Nagy Somlyónak le irasáról. Mondatott, hogy Kisfaludi regékben le irta volna; de arra az a' felelet adatott, hogy az úgy is meg vagyon Eö Fő Herczégének. — Mások emlékeztek a' Somlyónak azon leirásáról, melly *Chaptal* volt Francia Ministernek a' borokról Magyarra fordított irott könyvével öszve van foglalva, melly leírásnak tzélja az, miként kell a' Somlyai bort más boroktól megkülönböztetni? mi ize? millyen a' szine? melly szeszes? mi haszna? miként kellyen bort vagy szőlőt a' Somlyó hegyén vásárlani. — Ezt halván Eö Cs. K. F. Herczége parantsolni méltóztatott, hogy 12 példázatmányban számára bé kötve Bécsbe felküldessen. Mind ezek után kotsikra ülven, és a' hegy tetőről szerentséssen leereszkedvén Eö Fő Herczége úri késérőivel, Symegh felé indúlt.

E' tajon az idén (így írto vábba a' Titt. Tudósító) a' termés közepszerü, kivéven a' kukuritzát és kaposztát, melly kevés, széna is kevés vólt, de jó, majd harmat sem érte a' kaszálás után, úgy feltakarittatott. — A' gabonának minden neme, a' terméshez képest jó fizető. Borunk több is jobb is leszen, ha Isten meg tartya, mint a' múlt esztendőben. A' Somlyó inkább kedvelli a' száraz időt, mint a' nedves és essős napokat. Meg tsapta ugyan a' tavaszi dér észak felől az Alba egy darabját a' szőlőknek, de azt a' töb-

bihez képest tekintetbe sem lehet venni, tsak hogy a' magános birtokos vall kárt. Azok a' szőlőtőkék, mellyek a' dértől megfagylaltattak, újra ismét ki hajtottak, és sokkal bővebb gyümölsöt hoztak, mint eleinten; de ne talán sem az idén, sem a' jövő esztendőben ezen növésnek hasznát nem vehetik; az idén nem, mert meg nem érhetnek tökéletesen a' szőlőgerezdek, a' jövőre sem, mert ezen másodszori hajtás által a' tőkék igen megerőtlenítették ki hozván a' jövőbélit is. Azonban az árra alig ha nagyon fel nem hág a' bornak, minthogy sok pintzék kiüresítették a' Somlyai borbúl a' két féle hadi nép által a' múlt esztendőben, és a' bornak leendő különös joságára nézve.

Frantzia Birodalom.

Párisban a' jövő esztendőre is kijött ismét az odavalók' igen kedves Amanakjok (Kalendáriumjok) *Almanac des Gourmands* vagy a' Nyálánságok Almanakja nevezet alatt. Igen veszik, olvassák, és tanulják.

A' *Betegek' Ujsága* neve alatt is adnak ki egy Ujságot Párisban. Ennek *Maria St. Ursin* nevű irója azzal ditsekszik, mint ki is hirdette, hogy ő 8 hónoppal előre megmondja, fiú vagy léány leszen a' születendő gyermek. A' Párisi Ujságirók nagyon magasztalják ezen tudós embernek az orrát; de probáját is szeretnék látni nagy érző téhettségének.

Roma Sept. 17-kén. A' Romai vidékeken bámulásra méltó előmenetellel kezdették az idén termesztetni a' gyapot (pamut) tsemetét. A' tavasz' kezdetén 500 parasztoknak 22,000 font pa-

mutmagot osztatott-ki az Országlószék, mellyel azok Aprilis és Május Honapokban 2300 hóld földet plántáltak-bé, mellyeknek termését, noha az esztendő kévéssé volt kedvező, még is legalább 200,000 fontra teszik. Jövendőben leg alább is reméllenek két sőt három ennyit is. Egy Strasburgi fábrikás ide jővén, és itt megtelepedvén, fonómachinákat hozatott ide, mellyek által 2000 embereknek ad munkát és élelmet.

Florentzia Sept. 28-kán. *Napoleon* Császárnak egy Dekretoma által, a' melly *St. Cloudban* Sept. 13-dikán jött-ki, a' még ezen Nagy Hertzségben eddig fennállott mind két nemen lévő Klastromok, eltöröltettek. Oktob. 15-dik napján zárattatnak-bé. Nov. 1-ső napjátúl nem leszen szabad szerzetes ruhában megjelenni. Fejérműjüket és klastrombéli ingóbingó vagyonaikat megtartják a' Klastromi személyek; 's minnyájok normaszerént való penziót kapnak, oly feltétel alatt mindazonáltal, hogy a' ki közzülök az ő Püspökjétől réá bizatandó világi papi foglalatosságot folytatni nem akarná, penzióját elvesse. Azok a' Klastromok, mellyek betegeknek gyógyittatásokkal és gondviselésekkel, 's az ifiúságnak nevelésével foglalatoskodtak, tovább is fennállanak, és Császári új Dekretom által megerössittetnek. Florentziában 2, Pistojában és Pisában 1, Sienában 2 Klastromok maradnak-meg, a' mellyekbe gyülekeznek özsze az eltöröltetett Klastromoknak aszszony Szerzeteseik, a' kiknek t. i. tettzeni fog. A' több Klastromoknak a' javaik a' Császári Uradalmakhoz tsatóltatnak.

Ugyan azon napon kijött hasonló Császári Dekretom által meghatároztatott, hogy a' követ-

kezendő úgy mint Genuai, Appenninusi, Montemottei, Tengeri-Alpeseki Departamentomokban találtató ferjfiui és aszszonyi Klastromok is, ugyan azon napon és hasonló feltételek alatt töröltetessenek-el. Genuában 4, Savonában 1, mind összeseséggel 5 Klastromok maradnak-meg, a' mellyekbe az eltöröltetett Klastromokból özsze gyülekezhetnek, ha tettzeni fog, az Apátzák.

Amsterdam Sept. 24-kén. Itt igen kemény házivizsgálódásokat kezdettek egy időtől fogva tenni a' Vámos tiszték az eldugatot és bé nem mondatott Indiai-portékák után. Már sokat megtaláltak, és elvettek. Mivelhogy a' beárultatott portékának egyötödrésze a' beárulóé, tehát itt is sokan találtatnak olyanok, a' kik szeretik más romlása által magokat boldogítani. Midőn közeléből ezen elvett portékáknak egy rakása a' magazinumok felé vitettetett volna, az emberek nagy sokasággal özsze futottak, és némelly nyughatatlanok a' vámosokkal tsafolódtak, és őket kövekkel hajgálták. Egy a' vámosok között a' támadókra réájok lóvén, a' golyobis a' nézők között egy embert megölt. A' dolog így történt: Valami kenyérsütőnek a' fia Willemsen, a' Vámosok közzé valahogy békapván, önnön apját elárulta, hogy sok olyan Indusportékák volnának nála elrejtetve, mellyekért az 50 p. Cent. nem fizetett-meg. Ennek árulkodása okozta az egész lármát, és azt, hogy a' Vámosok a' nép ellen felindulván, egy ártatlan néző megöletett. — Tudtára esvén a' dolog a' Hollándiai Helytartónak a' Piaczentzai Hertzegnek, Willemsent a' Vámosok között letette, úgy hogy többé fel se vétet.

tessék : a' szerentsétlenül megöletett ember' özvegyének pedig 600 forint penziót rendelt.

Helvétzia.

Berna Oktober 1-ső napján. *Josephina*, az elvált *Frantzia Császárné*, a' ki mostanában, *Arberg Grófné* név alatt utazással tölti idejét *Helvétziában*, minden órán ide érkezik. Tegnap *Neuschatelből*, a' hova már meg érkezett, azon *Bielersee* nevű tóban találtató különös kelleme-tességű *Péter* szigetének megnézésére ment, a' hol a' b. e. *Rousseau* néhány esztendőig vizsgálta a' füveket és az igazságot. Leg alább 100 tsajkák voltak a' sziget mellett, részszerént nézőkkel részszerént kísézőkkel öszszegyülekezve. Egy halomnak tetejére helyheztetett filegoriába érkezvén a' Császárné, a' *Kreutzer* és *Leppich Panmelodicon* nevű mázsikájokkal fogadtatott. *Leppich* nek parantsólt ő Cs. F.ge, hogy készítsen számára egy olyan muzsiai szerszámot. A' filegoria mellett *Helvétziai* parasztléányok gyönyörködtették leterített szőnyegen való tántzolással ő F.gét.

St. Gallenből azt írják, hogy a' *Frantzia* szolgálatban lévő *Helvétus* sereg' *Grafenriedről* nevezetű *Regementjének* egy *Batalionját*, a' melly 400 emberekből állott, és *Valadolidban* őrizeten volt, 12,000 *Spanyolokból* álló sereg megtámadván, hadi fogságra vitte, de olyan feltétel alatt hogy hazájába vissza küldettetik, a' melly végre *Corunnánál* hajóra ültettetik.

Nagy Britannia.

A' *Párisi Monitör* ismét ilyen *Anglus* tudósításokat hirdetett-ki, jegyzésekkel: —“

„Ugy értjük a' Pétersburgi levelekből, hogy ott a' Kabinétumban fontos változások adtak volna elő magokat; hogy a' Frantzia részszeptatók a' hatalom mellől eltétetődven, az azzal ellenkezők léptek volna bé. A' levelek, mellyekben ezek találatnak igen újak; Aug. 31-dikén indul. A' Generális Bernadotte Svétziai Koronaörökös-sé lett választatasának híre okozta a' változást, és a' hadi Canczellariának minden ágazataiban legnagyobb elevenséggel folytattatnak a' minden esetre megkivántatható készületek. Már meglehetős számú fegyveres nép indúlt-ki a' szélekre, az oltalmazólag vagy megtámadólag való tsatázásra, a' szerént, mint a' környűllállások kivánni fogják. —

„Meg tsalattattak, kik azt mondották, hogy Lengyel országban tsak 25 ezer Frantziák vólnának. Ez az állatás tsak a' Frantzia Kormány-szék' tsalfa kinyilatkoztatásán fundalódott. Valójában ók ott 50 ezeren, és Északi Német országon is annyin vannak, a' kik az első jeladás-ra készen vannak, hogy az Oroszok ellen útnak induljanak. —

„*Sándor* esméri végezetre a' maga veszedelmes állapotját, és ugyan ezen levelek erőssitik, hogy Generális Kamenski és a' Török fő vezér között fegyvernyugvás köttetődött volna a' békesség felett való alkudozás végett, és hogy ehez-képpest az Oroszok Rudschuknak és Schumlának ostromlását félbeszakasztották volna. —

„Ezen levelekben erőssittődik továbbá, hogy rendelések tétédődtek volna az eránt, hogy a' Teneriffai kereskedő hajóknak 's az ezeken ta-

találtatott portékáknak eladattatások végett kiadattott rendelések, függesztődjenek-fel. (*) —

„Mondják, hogy az Orosz birodalomnak azon panasza kívül, hogy Bernadotte Svétziai Koronaörökössé választatott, és hogy Finnlandia visszakivántatik, Napoleon még azt is kívánja, hogy őrizetre minden Orosz kikötőhelybe Frantzia seregek szálljanak-bé. —

„Ma reggel levelek érkeztek ide Svétziából, *Gothenburg* városából, mellyek e' h. 8-kán indultak. Az egyikben ezen levelek között a' van, hogy rendelések érkeztek volna oda, hogy minden ott találtató Anglus tulajdon *sequestrum* alá vétetődjék. Ezen rendelések Stockholmból jöttek, és a' Frantzia Követnek befolyása által okoztattak. (**)

A' Monitörnek ezekre tett jegyzései: —

(*) Az Anglus Ujságírók nem felejtkeznek-el magokról. A' népnek az által való felelevenítése, hogy az Orosz és Frantzia birodalmak között a' hadakozás közélébről el fogna kezdődni, nem lenne tökéletes, ha hozzá nem adódna a' Londoni kereskedőkre nézve is valami jó hír. Azért hírlelik, hogy a' Teneriffai kereskedő hajók, mellyekről azt erőssítik az Anglus levelek, hogy ezek nem az övéik, hanem neutrálisokéi lettek volna, vissza fognának adattatni minden portékáikkal egyetemben. Ha a' Londoni Kereskedőknek nintsen több pénzek, annál, mint a' mennyit ezen hajóknak terhekből befognak venni, mi igen sajnáljuk az ő Levelezőiket.

(**) Ebben az egész levélből álló újságban, csak az a' valóság, a' mi az utolsó periodusban olvastatik. Az Anglusok előtt tehát bezáratik

Gothenburg és a' Balticum tenger. A' Frantzia hajós seregek bémentek a' Jahde és Ems torkaiba. Hollandiának és Német Országnak portjait a' Baltikum tengerig Frantzia batteriák és nagy számú Vámos fegyveresek fedzik. A' *Helgoland* szigetén lévő magazinumok, mellyekben több mint 200 milliót érő Anglus portékák taláztatnak halomra rakattatva, már nem fognak útat találni többé a' szározra való befolyásra. Viszsa kell hordani Angliába, a' mi el nem romlik. Hogy elhalgattatni lehessen az Anglus népet, szükség olyan dolgokat kigondolni, mellyek nékiek kedvesek lehetnek; tűzzel és vértengerrel elborittatva tüntetik képzelődése' eleibe a' száraz Európát. Mi sajnáljuk az Anglusokat, azért, hogy a' száraz Európában békesség van, és ez abban meg is marad. "

Az Angliai Országlószék különös emlékeztető pénzt készítettett azoknak a' tisztnek megjutalmaztatásokra, a' kik Spanyol és Portugallia országokban külömbkülömb ütközetekben jelen voltak. A' pénzen ilyen ábrázolatok taláztatnak: — Az egyik oldalán, Anglia a' Spanyol és Portugallia országokból álló félszigeten ülve nyugszik a' győzedelem után. Bal kezében mint győzedelem' czimerét pálmafa-ágot tart, jobb kezével pedig, hazája eránt bizonyított tálentomainak és vitézségének jutalmául borostyán koronát nyújt a' vitéz tisztnek. A' pénznek másik oldalán a' megjutalmaztatott tisztnek neve és rangja, az ütközeteknek helyeikkel és napszámjaikkal egyetemben, egy borostyán koszoruban metzettetve szemléltetnek.

Orosz Birodalom.

Königsberg, Sept. 16-kán. Tegnap itt utazott által Gróf Gottorp, a' Svétziai volt Király, Pétersburg felé nagy sietséggel. Tsak addig állott-meg a' postaháznál, míg más lovakat fogtak szekere eleibe. — Sept. 6-kán elégett Petersburgban a' Császári lovas testőrzők seregének nagy istálója. —

A' hivatalszerént való Orosz tudósítások szerént *Szisztownak* elfoglalásától fogva *Szervia* felé is nevezetes nyereséggel tsatáztak az Orosz tsapatok. Egyik tsapatjok a' *Bunói* sántzokat 's azután *Kladowát* foglalta-el az Oberster Zwile-neff vezérlése alatt. Hasonló szerentsével elfoglalták más tsapatok Ornavát, Praovat, és Negotint, minden abban lévő artileriával, eleséggel, és egyéb hadi készületekkel egyetemben. Az utolsó várnak elvétettése annyival fontosabb dolog, hogy *Serbia* bátorságba helyheztetődött ez által, a' Törököknek erről az oldalról való réaütések ellen. —

A' mi több, ezeknek a' hirtelen való nyereségeknek egyszeriben való következése lett *Rutschuknak* és *Giurgewónak* elfoglaltatása is. Éppen azon ágyuknak dörgések alatt, mellyel September' 27-kén a' Császár' meg koronáztatásának emlékezetnapja innepeltetett, hódoltak-meg a' Császárnak a' nevezett várak, mely nyereség annyival fontosabb az Orosz armádia ezutánni hadi munkáinak folytatására nézve, hogy véghetetlen sokaságú artileria és egyéb hadi készületek jutottak kezére. A' Rutschuknál állott kisdéd hajókból álló Török hajós sereget is elnyerték az Orosz seregek,